

ISSN 1683-1942

ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УКРАЇНА

НАУКА ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМСТВО

№ 2 (70)

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

04

9 771683 194003

ЕКОНОМІКА РОЗВИТКУ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

№ 2 (70)

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

**Засновник і видавець
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Науковий журнал "Економіка розвитку" видається з березня 2002 року, перереєстрований у зв'язку зі зміною сфери розповсюдження і назви журналу "Вісник" 1991 р. (Реєстраційний номер свідоцтва – КВ № 16780-5352 ПР від 25.05.2010 р.)

Науковий журнал "Економіка розвитку" включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (Бюлетень ВАК України, № 6, 2010).

Періодичне видання Науковий журнал "Економіка розвитку" включено до Каталогу видань України з доставкою. Індекс видання 49222.

Web-сайт наукового журналу:
<http://www.ed.ksue.edu.ua/ER/UER/index.html>

Web-сайти, на яких представлено науковий журнал:

- ✓ Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecoroz/index.html
- ✓ Научная электронная библиотека: http://elibrary.ru/title_about.asp?id=32869
- ✓ DOAJ – Directory of Open Access Journals: <http://www.doaj.org/doaj?func=openurl&genre=journal&issn=16831942>
- ✓ BASE – Bielefeld Academic Search Engine: <http://www.base-search.net/Search/Results?lookfor=ur%3Aed.ksue.edu.ua&refid=dclink>
- ✓ WorldCat: http://www.worldcat.org/title/economics-of-development/oclc/774086872&referer=brief_results
- ✓ Index Copernicus International S.A.: <http://journals.indexcopernicus.com/passport.php?id=7897>
- ✓ The Asian Education Index: http://www.asian-education-index.com/business_index_E.php
- ✓ Ulrichsweb™ Global Serials Directory: <http://ulrichsweb.serialssolutions.com>

Редакційна колегія

Пономаренко В. С. – докт. екон. наук,
професор ХНЕУ (головний редактор)

- Афанасьєв М. В.** – канд. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Внукова Н. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Гришова В. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Дікань Л. В. – канд. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Дороніна М. С. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Дорохов О. В. – канд. техн. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Іванов Ю. Б. – докт. екон. наук, професор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
Кизим М. О. – докт. екон. наук, професор Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України
Клебанова Т. С. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Козьменко О. В. – докт. екон. наук, професор Української академії банківської справи Національного банку України
Криворотов В. В. – докт. екон. наук, професор Уральського федерального університету імені першого Президента Росії Б. Н. Ельцина (Росія)
Левикін В. М. – докт. техн. наук, професор Харківського національного університету радіоелектроніки
Лутай Л. А. – докт. екон. наук, професор Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського
Маларець Л. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Назарова Г. В. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Орлов П. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Пилипенко А. А. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця (заступник головного редактора)
Попов О. Є. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Пушкар О. І. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Седова Л. М. – відповідальний секретар
Чернов В. Г. – докт. екон. наук, професор Владимирського державного університету (Росія)

- Чухрай Н. І.** – докт. екон. наук, професор Національного університету "Львівська політехніка"
Ястремська О. М. – докт. екон. наук, професор ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Chauchat Jean-Hugues – Professeur (HDR) de l'Université Lumière Lyon2 (France)
Chen Wei – PhD, Professor, Hebei University of Science and Technology (China)
Gang Fan – Dr., Professor, Graduate School of Chinese Academy of Social Sciences; Director of China's National Economic Research Institute (China)
Hofshtabler Hannes – Professor, Upper Austria University of Applied Sciences (Austria)
Hollner Helmut – FH-Prof. DL Dr Techn University of Applied Sciences FH "Technikum Wienn" (Austria)
Kalashnikov Vitaliy – Economy Doctor (ED), Assistant Professor, Universidad Autónoma de Nuevo León (Mexico)
Ohrimenco Serghei – Dr. Sc. (Econ.), Professor, Academy of Economic Studies (Moldova)
Pucher Robert – FH-Prof. DL Dr Techn, University of Applied Sciences FH "Technikum Wienn" (Austria)
Sarkisyan Agop – PhD, D.A., Tsenov Academy of Economics (Bulgaria)
Solarz Jan Krzysztof – Prof. nadzw. dr hab., Akademia finansów, Warszawa (Poland)
Vulanovic Milos – PhD, Assistant Professor of Finance, Western New England University (USA)
Wackowski Kazimierz – Prof. nadzw. dr hab., Politechnika Warszawska (Poland)
John (Jack) William McNeill – PhD, Professor of Anthropology and Intercultural Studies, Providence University College (Canada)
Irina Yatskiv – Dr. Sc. Eng., Vice rector, Professor, Transport and Telecommunication Institute (Latvia)
Duro Benic – PhD, Full Professor with tenure, University of Dubrovnik (Croatia)
Christine Cooper – PhD MSc BA (hons), Professor, University of Strathclyde, Glasgow (UK)

This is an open access journal which means that all content is freely available without charge to the user or his/her institution. Users are allowed to read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of the articles in this journal without asking prior permission from the publisher or the author. This is in accordance with the BOAI definition of open access.

Научный журнал является журналом с открытым доступом, что означает, что все содержимое находится в свободном бесплатном доступе для пользователя или его учреждения. Пользователям разрешается читать, загружать, копировать, распространять, печатать, искать или делать ссылки на полные тексты статей в этом журнале, не запрашивая разрешения у издателя или автора. Указанное соответствует определению BOAI относительно открытого доступа.

- Статті для публікації в науковому журналі відбираються на умовах конкурсу.
- Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.
- Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів.
- При передрукуванні матеріалів посилання на "Економіку розвитку" обов'язкове.

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2014.
© Науковий журнал "Економіка розвитку", 2014.
© Видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, дизайн обкладинки, 2014.

Зміст

Механізм регулювання економіки

Савенко К. С. Джерела фінансування інновацій в Україні: аналітичний огляд існуючої ситуації.....	5
O. Zyma, I. Lisitsyna. Public-Private Partnership Projects as a Path to Ukraine's Tourism Development.....	9
Бобух І. М. Продуктивність ресурсів – складових національного багатства – як базова детермінанта сталого розвитку.....	15
Веденеев Е. Е. Інституціональний механізм функціонування уповноваженого економічного оператора.....	24
T. Yakhina, R. Tesolkin. Differentiation Between the NBU Regulations as to Provisioning for Active Bank Transactions.....	29
Успенко В. І. Подзолкова Ю. В. Визначення впливу достатності капіталу на рівень фінансової стійкості страхової компанії.....	34
Алексеев С. Б. Аналіз постачальницького потенціалу торговельної мережі.....	39
Піскун К. В., Кошеленко Н. С. Особливості формування місцевих бюджетів в умовах несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет.....	43
Медвідь В. Ю. Система стратегічного планування розвитку регіонів як умова дієвого економічного регулювання регіонального розвитку.....	51
Ковальчук В. А. Джерела фінансового забезпечення реалізації регіональних інвестиційних проектів.....	55
Бойченко В. С. Аутсорсинг в управлінні персоналом: сучасний стан.....	60
Трач О. Ю. Модель запровадження заходів з енергозбереження в житлово-комунальному господарстві.....	64
Гарашук О. В., Куценко В. І. Концептуальні засади формування неперервної освіти в контексті синергетичної парадигми освітнього середовища.....	69

Економіка підприємства та управління виробництвом

Маркович І. Б. Розкриття сутності поняття трансформації економічного простору в системі категорій розвитку національної економіки.....	77
Пилипенко А. А., Березовський К. М. Вибір конкурентоспроможної форми маркетингового управління як складової організації стратегічного менеджменту підприємств та інтегрованих структур бізнесу.....	82
Гонтарева І. В. Погодженість відтворювальних циклів ефективності діяльності підприємства.....	90
Васюткіна Н. В. Формування системи управління сталим розвитком підприємства.....	93
Котиш О. М. Теоретичні аспекти визначення сутності поняття "зовнішньоекономічна операція".....	99
Гонський М. Д. Комерційна функція як основа ефективної комерційної діяльності торговельного підприємства.....	103
Меджибовська Н. С. Еволюція системи постачання промислових підприємств.....	108
Зеленський М. В. Теоретичні положення організації застосування аутсорсингу логістичних функцій.....	112
Макалюк І. В. Функції мотивування, контролю та регулювання в системі управління транзакційними витратами.....	118
Сенічкіна О. Е. Методичні рекомендації щодо оцінювання результату інноваційної праці фахівців у промисловості.....	124

*Чем более точна наука, тем больше можно
из нее извлечь точных предсказаний.*

А. Франс

Економіка підприємства та управління виробництвом

РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ В СИСТЕМІ КАТЕГОРІЙ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 330.8

Маркович І. Б.

Розглянуто особливості трансформації економічного простору як окремої теоретичної категорії в сукупності детермінант, що описують економічні процеси національної економіки. Пояснено відмінності між поняттями "процес", "зміна", "трансформація". Виокремлено підходи, відповідно до яких науковці формують визначення трансформації економічного простору (процесний, системний, ситуаційний), та охарактеризовано їх суттєві відмінні риси. Наведено власне визначення трансформації економічного простору, сформоване за допомогою використання методу денотатного графа. Обґрунтовано, що трансформаційні процеси є закономірними явищами стадійного характеру, які несуть у собі можливості якісної зміни економічної системи із виключенням її неефективних елементів.

Ключові слова: трансформація економічного простору, економічний розвиток, економічні зміни, національна економіка.

РАСКРЫТИЕ СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПРОСТРАНСТВА В СИСТЕМЕ КАТЕГОРИЙ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ

УДК 330.8

Маркович И. Б.

Рассмотрены особенности трансформации экономического пространства как отдельной теоретической категории в совокупности детерминант, которые описывают экономические процессы национальной экономики. Объяснено различия в понятиях "процесс", "изменение", "трансформация". Выделены подходы, согласно которым ученые формируют определения трансформации экономического пространства (процесный, системный, ситуационный), и охарактеризованы их существенные отличительные черты. Представлено собственное определение трансформации экономического пространства, сформированное посредством использования метода денотатного графа. Обосновано, что трансформационные

процессы являют собой закономерные явления стадийного характера, которые несут в себе возможности качественного обновления экономической системы с исключением ее неэффективных элементов.

Ключевые слова: трансформация экономического пространства, экономическое развитие, экономические изменения, национальная экономика.

DEFINITION OF THE CONCEPT OF TRANSFORMATION OF ECONOMIC SPACE IN THE SYSTEM OF CATEGORIES OF NATIONAL ECONOMY

UDC 330.8

I. Markovych

The specifics of transformation of the economic space as a separate category in the combination of theoretical determinants that describe the economic processes of the national economy were considered. The difference in the terms "process", "change" and "transformation" were explained. The approaches, according to which scientists form the definition of transformation of economic space (process, system, situational) were determined, and their essential differences were described. The author's definition of transformation of economic space formed by means of the denotation graph method was presented. The transformation processes were proved to be natural phenomena of a phasic nature that bear a possibility for qualitative changes in the economic system with elimination of its inefficient elements.

Keywords: transformation of economic space, economic development, economic changes, national economy.

Зважаючи на зростання динамізму перетворень у світовій економіці, частиною чого є й вітчизняна економічна система, розуміння сутності цих змін необхідно базувати на чітко сформованому понятійно-категоріальному апараті трансформаційних процесів. Зокрема, слід розмежувати поняття "економічний процес", "економічна зміна", "економічний розвиток", "трансформація економічного простору" і т. д. та виявити їх взаємозв'язок. На думку автора, ці всі терміни повинні бути присутніми в арсеналі науковців не як синоніми, а містити якісно різнорідне смислове наповнення.

Спроби провести теоретичний аналіз дефініцій, що описують економічний розвиток національних економік, різновекторні впливи факторів глобального характеру на економіку різних держав, ведуться постійно, і найбільш значні роботи в цьому напрямі належать Н. Тражевській, В. Клочку, В. Савчуку, Ю. Зайцеву, І. Малому [1–3] та ін. Вказані автори значну увагу приділяють дослідженню причин виникнення різного роду змін в економічних системах, ними зроблені спроби узагальнити та привнести своє бачення особливостей перебігу трансформаційних процесів. Незважаючи на велику кількість теоретичних робіт у даному напрямі, наукову проблематику слід поширити й на уточнення дефінітивного ряду системи категорій розвитку національної економіки з урахуванням сучасних тенденцій геоекономічного характеру.

Метою статті є уточнення визначення трансформації економічного простору на основі аналізу наявних наукових підходів та з урахуванням смислових змін, які в теоретичні поняття вносить світовий економічний розвиток.

Найбільш загальним терміном, який використовується в економічній літературі, можна вважати "процес",

що трактується як будь-яке перетворення, основними різновидами якого є: рух (зміна як така), становлення (взаємодія буття та небуття за виникнення певних станів), розвиток (саморух), прогрес (поступальний розвиток, вдосконалення), морфогенез (переструктурування системи) та перехідний процес [4]. Що стосується конкретно економічних процесів, то ними можна назвати будь-які перетворення, які у своїй основі мають зміну форми або окремих характеристик об'єктів, на які ці процеси спрямовані.

Окремим терміном, який вживається в процесі аналізу національної економіки, є "зміна". Відповідно до визначення, наведеного у словнику Webster's Ninth New Collegiate Dictionary [5], "змінити" означає: надати чомусь інше положення, задати для чогось інший напрям або курс; зробити зрушення від однієї позиції до іншої; модифікувати; трансформувати, замінити, перевести в іншу якість. Можна вважати, що економічна зміна є окремим випадком економічного процесу, адже процес може передбачати не лише зміну як таку вже існуючого об'єкта чи явища, а й створення абсолютно нового об'єкта.

Транспонувавши класифікацію зміни в економіку із соціології залежно від того, яких елементів та якою мірою стосуються економічні зміни, їх можна згрупувати наступним чином: структурні зміни, процесуальні зміни, функціональні зміни та ін.

Ще одним поняттям, яким користуються науковці різних сфер досліджень, є поняття розвитку. У загальному вигляді термін "розвиток" означає процес законної зміни, переходу з одного стану в інший, більш досконалий; перехід від старого якісного стану до нового, від простого до складного, від нижчого до вищого [6]. Розвиток може проходити через революції (комплексну зміну істотно важ-

...сфер життєдіяльності суспільства, що відбувається... у формі стрибка та є переходи від одного якісного стану до іншого; такий підхід радикально змінює соціальну систему як структурно, так і функціонально, реформи... зміни у будь-якій сфері суспільної системи, що... не змінюють її природи, поступові зміни в економіці, які можуть бути стрімкими або планомірними), трансформацію (системну або точкову), трансформацію, ре... тому чого буде економічний прогрес [7].

Протягом декількох останніх десятиліть все частіше звучить поняття трансформації економічного простору або соціально-економічної системи. Аналіз літературних джерел щодо трактування дефініції "трансформація" дозволяє виділити декілька підходів до його подання залежно від розуміння ключового поняття дослідження: процесний, системний та ситуаційний.

Процесний підхід розглядає трансформацію як серію взаємопов'язаних процесів, які реалізуються в певній послідовності та є тривалими в часі. Можна виділити процесно-радикальний та процесно-еволюційний підходи, які дозволяють більш повно розкрити особливості кардинальності та стрімкості перебігу трансформаційних процесів.

Згідно із системним підходом трансформація є іманентною особливістю національних економік, яка відбувається постійно і є явищем безперервної зміни форми.

Ситуаційний підхід пояснює трансформацію як момент кардинальних перетворень, у результаті яких структура, ознаки, система взаємозв'язків змінюються повністю.

У таблиці згруповано визначення трансформації відповідно до запропонованої класифікації.

Трактування поняття "трансформація" в сучасній економічній літературі

Таблиця

Підхід	Автори	Трактування поняття "трансформація"
Процесно-еволюційний	В. Савчук, Ю. Зайцев [3, с. 505]	Поняття "трансформація" означає перетворення, перевтілення, зміну виду, форми властивостей чого-небудь
	С. Мочерний [8, с. 14]	Трансформація – це перетворення виду, форми, істотних властивостей тих чи інших об'єктів, тобто процес, що стосується як специфічних закономірностей функціонування об'єкта, так і його внутрішньої структури та зовнішньої форми
	І. Субето [9, с. 64]	Трансформація суспільства є моментом соціальної еволюції, що реалізує перехід від одного циклу еволюції до іншого
	В. Глушенко [10, с. 157]	Трансформація є процесом, у якому перебуває не визначена в орієнтирах економічна система у зв'язку з невизначеністю якості майбутнього розвитку; інверсійним типом ринкових змін
Процесно-революційний	Г. Грищенко [11, с. 359]	Сутністю економічної трансформації є якісні перетворення економічної системи, її вихід за межі стабільного функціонування і перехід у стан нерівноваги, кількісних і якісних змін різної інтенсивності та спрямованості. Трансформація передбачає зміну компонентів, параметрів, пропорцій, зв'язків економічної системи, які, накопичуючись, зумовлюють перехід її в новий якісний стан. Трансформація – це не просто саморозкриття системи, актуалізація закладених у ній потенцій, зміна станів, форм функціонування. Завдяки трансформації система виходить на інший рівень функціонування, раніше недоступний і неможливий для неї, змінюючи при цьому свою організацію
	С. Любимцева [12, с. 25]	...це якісні стрибки в розвитку системи та суспільства. При цьому кожен із цих стрибків – це не продовження розвитку в тому ж напрямку, а його радикальна видозміна із запереченням попереднього досвіду
	А. Шюллер, Х. Крюссельберг [13, с. 116]	...це докорінне перетворення соціально-економічної системи внаслідок зміни порядку системи та її структури, тобто процес заміни конструктивних ознак одного господарського порядку схожими ознаками іншого порядку, результатом чого є докорінне перетворення економічної системи в цілому
Системний	А. Маршалл [14, с. 300]	Трансформація економічної системи означає будь-які її відкриті зміни, як внутрішньосистемні, так і міжсистемні
	Є. Платонова [15, с. 37]	Будь-яка заміна навіть окремих конструктивних ознак іншими, завдяки яким старий порядок замінюється новим
	С. Любимцева [12, с. 27]	...процес безперервного перетворення, видозміни систем, який охоплює системи всіх рівнів (мікро-, мезо-, макро-, мега-) в їхній єдності, взаємозв'язку і взаємопроникненні, оскільки їх розвиток формує єдиний процес економічного руху, зміни
	А. Щербак [16, с. 11]	...процес виникнення, зникнення чи зміни елементів або зв'язків в економічній системі
	Н. Гражевська [17]	Трансформація у широкому розумінні є всезагальною формою розвитку економічних систем, пов'язаною з їх еволюційними та революційними перетвореннями, постійними переходами від стійкого до нестійкого стану та навпаки <...> еволюційна трансформація визначається як процес поступового накопичення кількісних та якісних змін параметрів системи... Зазначені зміни перетворюють якісному стрибку (революційній трансформації) та переходу системи до структури, що відповідає новим умовам зовнішнього середовища.
		Трансформація у вузькому розумінні є внутрішньою складовою процесу загальної еволюції, пов'язаною з порушенням рівноваги та поступовості, невизначеністю, незавершеністю, альтернативністю розвитку, наявністю особливих форм та специфічних елементів перехідних структур
Ситуаційний	А. Мартинов [18]	Трансформація соціально-економічної системи – це дискретний процес якісної зміни системи. При цьому трансформація є тільки результатом системних змін, це сам момент перетворення, а не процес перетворення системи

У деяких визначеннях можна зустріти використання дефініцій в не зовсім коректній формі. Наприклад, визначення трансформації Савчуком В. С. [3] демонструє не обов'язковість якісно значущих змін, чим, на думку автора, є по суті трансформація, а вказує на загальне перетворення форми або властивостей чого-небудь, що більше детермінує поняття "зміни". Також не зовсім повним є визначення А. Маршалла, яке пояснює трансформацію лише через "відкриті зміни, як внутрішньосистемні, так і міжсистемні" [14], проте не розкриває особливостей цих процесів.

Відмінності у визначеннях трансформації економічного простору зумовлюють потребу в уточненні трактування цього поняття методом денотатного графа (рисунки), що дозволяє різноаспектно охарактеризувати суть терміна. Метод денотатного графа широко застосовується в лінгвістиці, проте й у теоретичній економіці також може бути використаним, адже за його допомогою можна виявити суттєві аспекти досліджуваного поняття шляхом поступових переходів по "понятійних гілках".

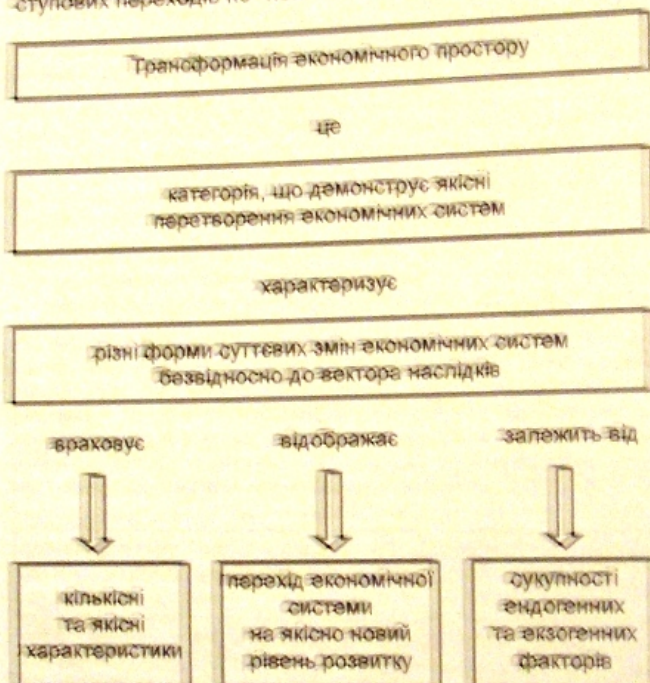

Рисунок. Декомпозиція змісту категорії "трансформація економічного простору" на основі використання методу денотатного графа (власна розробка автора)

Отже, трансформація економічного простору – це категорія, що демонструє якісні перетворення економічних систем, характеризує різні форми суттєвих змін безвідносно до вектора наслідків, відображає перехід економічної системи на новий рівень розвитку. Слід розуміти тісний зв'язок трансформаційних процесів із проявами біфуркаційності та факторів кумулятивної причинності [17].

Можна стверджувати, що трансформаційні процеси є закономірним явищем стадійного характеру з огляду на послідовність фаз економічних циклів. Перетворення в будь-якій економічній системі необхідні та природні для її поступального розвитку. Проте їх кількісне та якісне оцінювання є доволі складним. Зміни можуть характеризуватися значними перебудовами у виробничо-господарській сфері, структурі споживання, проте це є швидше наслідком трансформації, ніж її характеристиками. Більш точно період трансформації визначають інституціональні зру-

шення. В економічній літературі уже сформувався погляд зору щодо невідворотності переходу на нову, більш прогресивну модель розвитку, що базується на економічному використанні ресурсів, на задоволенні в основному нематеріальних потреб людей (творчому самовираженні, дозвіллі, опануванні знань і культури тощо), а головне – на наукових нововведеннях [18].

Перехід до нових методів та інструментарію державного управління може стати рушійною силою для активних трансформацій усього економічного простору для національної економіки, отримання таких його можливостей, які були недоступними в дотрансформаційний період.

Отже, розуміння відмінностей між термінами "процес", "зміна", "трансформація" дозволить використовувати їх відповідно до їх змісту та правильно характеризувати ті чи інші перетворення національної економіки.

З'ясовано, що економіка глобального порядку додає в теоретичне осмислення явищ та процесів новітні аспекти, які необхідно враховувати теоретикам та практикам. Зокрема, переосмисленню підлягають дефініції різного роду змін економічних систем, наприклад, трансформацію економічного простору, на думку автора, слід розуміти як категорію, що демонструє якісні перетворення економічних систем, характеризує різні форми суттєвих змін безвідносно до вектора наслідків, відображає перехід економічної системи на новий рівень розвитку.

Подальших досліджень потребує проведення адекватних сучасних вимогам часу змін у методології економічної теорії, зокрема уточнення таких понять, як "еволюційні зміни", "революційні зміни" економічного простору та виокремлення найбільш суттєвих відмінностей між ними відповідно до сучасних економічних процесів.

Література: 1. Тражевська Н. П. Економічні системи епохи глобальних змін: [монографія] / Н. П. Тражевська. – К.: Знання, 2008. – 431 с. 2. Клочко В. П. До виміру глибини глобалізаційних змін в економіці / В. П. Клочко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9 (99). – С. 27–34. 3. Савчук В. С. Трансформаційна економіка: навч. посіб. / В. С. Савчук, Ю. К. Зайцева, І. Й. Малий та ін.; за ред. В. С. Савчука, Ю. К. Зайцева. – К.: КНЕУ, 2006. – 612 с. 4. Цивилізаційна структура сучасного миру: в 3-х т. Т. 1: Глобальні трансформації сучасності. – К.: Наукова думка, 2006. – С. 632–633. 5. Webster Ninth New Collegiate Dictionary. – Springfield, Massachusetts: Merriam Webster Inc. Publishers, 1983. – 1564 p. 6. Краткий економічний словарь / под ред. А. Н. Азриліяна. – М.: Інститут нової економіки, 2001. – 689 с. 7. Соціологія: підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Волнік, Г. П. Клімова та ін.; за ред. Н. П. Осипової. – К.: Юрник Інтер, 2003. – 336 с. 8. Мочерний С. Модерні трансформаційні процеси економіки (теоретико-методологічні аспекти) / С. Мочерний // Економіка України. – 2005. – № 2. – С. 13–21. 9. Субето И. Ноогенетическі основы трансформации общества // И. Субето // Закономерности и перспективы трансформации общества: материалы V Международной Кондратьевской конференции: в 3-х т. Т. 3. – М., 2004. – С. 63–79. 10. Глушченко В. В. Прошово-кредитне забезпечення ринкових транзитів економіки України / В. В. Глушченко, Я. П. Ющенко // Вісник Харківського університету ім. В. І. Каразіна. Серія "Економічна". – 2001. – № 308. – С. 156–159. 11. Прищенко Т. О. Трансформації фінансово-економічних систем: теоретичні положення / Т. О. Прищенко, М. Й. Головка // Вісник ЖДГУ. – 2012. – С. 359–363. 12. Любимцева С. В. Трансформація економічних систем: напрямлення, тенденції, перспективи: дис. ... докт. екон. наук / С. В. Любимцева. – М., 2004. – 332 с. 13. Основи ринкового

экономика: понятия и концепции / под ред. А. Шюллера, Х. Г. Крюссельберга. – Марбург, Германия : Университет Философии, 1993. – 130 с. 14. Маршалл А. Принципы политической экономии : в 3-х т. Т. 3 / А. Маршалл. – М. : Экономика, 1993. – 352 с. 15. Платонова Е. Экономические системы и их трансформации / Е. Платонова // Мировая экономика и международные экономические отношения. – 1998. – № 7. – С. 30–40. 16. Щербак А. В. Трансформация экономических систем в условиях глобализации : автореф. дис. ... канд. экон. наук / А. В. Щербак. – СПб., 2006. – 19 с. 17. Гражевська Н. І. Трансформація економічних систем в умовах глобалізації : автореф. дис. ... докт. экон. наук : спец. 08.00.01. "Економічна теорія та історія економічної думки" / Н. І. Гражевська. – К., 2009. – 29 с. 18. Мартынов А. Об обновленной концепции экономической трансформации / А. Мартынов // Общество и экономика. – 2011. – № 04-05. – С. 5–36. 19. Бабина О. С. Розвиток економічної системи як процес реалізації її потенціалу / О. С. Бабина, О. О. Карпенко // Економіка розвитку. – 2013. – № 4 (68). – С. 57–61. 20. Кулішов В. В. Моделювання розвитку економіки в умовах глобалізації / В. В. Кулішов // Бізнес Інформ. – 2013. – № 5. – С. 13–16.

References: 1. Hrazhevska N. I. Ekonomichni systemy epokhy globalnykh zmin [The Economic Systems of the Era of Global Change] / N. I. Hrazhevska. – K. : Znannia, 2008. – 431 p. 2. Klochko V. P. "Do vymiru hlybiny hlobalizatsiinykh zmin v ekonomitsi" [To Measure the Depth of Globalization Changes in the Economy] / V. P. Klochko // Aktualni problemy ekonomiky. – 2009. – No. 9 (99) P. 27–34. 3. Transformatsiina ekonomika : teoreticheskiye i metodologicheskiye aspekty [Transformational Economy] / V. S. Savchuk, Yu. K. Zaitseva, I. Y. Malyy et al. ; za red. V. S. Savchuka, Yu. K. Zaitseva. – K. : KNEU, 2006. – 612 p. 4. Tsvilizationsonnaya struktura. Sovershennoy mira [Civilizational Structure of the Modern World] : 3 vol. Vol. 1: Globalnye transformatsii sovremennosti. – K. : Naukova dumka, 2006. – P. 632–633. 5. Webster Ninth New Collegiate Dictionary. – Springfield, Massachusetts : Merriam Webster Inc. Publishers, 1983. – 1564 p. 6. Kratkiy ekonomicheskyy slovar [Brief Dictionary of Economics] / pod red. A. N. Azriliyana. – K. : Institut novoy ekonomiki, 2001. – 689 p. 7. Sotsiologiya i ekonomika [Sociology and Economics] : pidruchnyk / N. P. Osypova, V. D. Vodnik, I. P. Klimova et al. ; za red. N. P. Osypovoi. – K. : Yurinkom Inter, 2003. – 336 p. 8. Mochernyi S. Modeli transformatsiinykh protsesiv ekonomiky (teoretyko-metodolohichni aspekty) [Models of Transformation Processes of the Economy (Theoretical and Methodological Aspects)] / S. Mochernyi // Ekonomika Ukrainy. – 2005. – No. 2. – P. 13–21. 9. Subeto I. Noogeneticheskie osnovy transformatsii obshchestva [Noogenetic Basis of Society Transformation] / I. Subeto // Zakonomernosti i perspektivy transformatsii obshchestva : materialy V Mezhdunarodnoy Kondratevskoy konferentsii : v 3 vol. Vol. 3. – M., 2004. – P. 63–79. 10. Hlushchenko V. V. Hroshovo-kredytne zabezpechennia rynkovykh tranzytii ekonomiky Ukrainy [Monetary Provision of Market Transitions of Economy of Ukraine] / V. V. Hlushchenko, Ya. P. Yushchenko // Visnyk Kharkivskoho universytetu im. V. I. Karazina. Seriya "Ekonomichna". – 2001. – No. 508. – P. 156–159. 11. Hryshchenko H. O. Transformatsiia finansovo-ekonomichnykh system: teoretychni polozhennia [The Transformation of the Financial and Economic Systems: Theoretical Principles] / H. O. Hryshchenko, M. I. Holovko // Visnyk ZhDTU. – 2012. – P. 359–363. 12. Lyubimtseva S. V. Transformatsiya ekonomicheskikh sistem: napravleniya, tendentsii, perspektivy

[Transformation of Economic Systems: Directions, Trends, Prospects] : dis. ... dokt. ekon. nauk / S. V. Lyubimtseva. – M., 2004. – 332 p. 13. Osnovy rynochnogo khozyaystva: ponyatiya i kontseptsii [Basics of a Market Economy : Definitions and Concepts] / pod red. A. Shyuллera, H. G. Kryusselberga. – Marburg, Germania : Universitet Filippsa, 1993. – 130 p. 14. Marshall A. Printsipy politicheskoy ekonomii : in 3 vol. Vol. 3. [Principles of Political Economy] / A. Marshall. – M. : Ekonomika, 1993. – 352 p. 15. Platonova E. Ekonomicheskie sistemy i ikh transformatsiya [Economic Systems and Their Transformation] / E. Platonova // Mirovaya ekonomika i mezhdunarodnye ekonomicheskie otnosheniya. – 1998. – No. 7. – P. 30–40. 16. Shcherbak A. V. Transformatsiya ekonomicheskikh sistem v usloviyakh globalizatsii [Transformation of Economic Systems in the Context of Globalization] : avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk / A. V. Shcherbak. – SPb., 2006. – 19 p. 17. Hrazhevska N. I. Transformatsiia ekonomichnykh sistem v umovakh hlobalizatsii [The Transformation of Economic Systems in Conditions of Globalization] : avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk : spets. 08.00.01. "Ekonomichna teoriia ta istoriia ekonomichnoi dumky" / N. I. Hrazhevska. – K., 2009. – 29 p. 18. Martynov A. Ob obnovlennoy kontseptsii ekonomicheskoy transformatsii [An Updated Concept of Economic Transformation] / A. Martynov // Obshchestvo i ekonomika. – 2011. – No. 04–05. – P. 5–36. 19. Babina O. Ye. Rozvytok ekonomichnoi systemy yak protses realizatsii ii potentsialu [The Development of the Economic System as a Process of Realization of Its Potential] / O. Ye Babina, O. O. Karpenko // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 4 (68). – P. 57–61. 20. Kulishov V. V. Modeliuvannia rozvytku ekonomiky v umovakh hlobalizatsii / V. V. Kulishov // Biznes Inform. – 2013. – No. 5. – P. 13–16.

Інформація про автора

Маркович Ірина Богданівна – канд. экон. наук, асистент кафедри фінансів, обліку і контролю Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя (46001, Україна, м. Тернопіль, вул. Руська, 56, e-mail: sorira@ukr.net).

Інформація об авторе

Маркович Ірина Богданівна – канд. экон. наук, асистент кафедри фінансов, учета и контроля Тернопольского национального технического университета имени Ивана Пулюя (46001, Украина, г. Тернополь, ул. Русская, 56, e-mail: sorira@ukr.net).

Information about the author

I. Markovych – PhD in Economics, Assistant of the Department of Finance, Accounting and Control of Ivan Puluj Ternopil National Technical University (56 Ruska St, 46001, Ternopil, Ukraine, e-mail: sorira@ukr.net).

*Рецензент
докт. экон. наук,
професор Попов О. Є.*

*Стаття надійшла до ред.
13.05.2014 р.*